

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ

Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ НІМЕЦЬКОГО ТЕКСТУ**

освітній ступінь магістр

(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

(цифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (із зазначенням мови))

(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: мова і література (німецька)

спеціалізація

(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова

(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Головіна Н.Б.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету
іноземних мов

Четверікова О.Р.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою романо-германської філології
протокол № 5 від 21.12.2018

Завідувач кафедри Радкіна В.Ф.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми: Шавловська Тетяна Сергіївна, кандидат
філологічних наук, доцент.

Рецензент програми: Олейнікова Галина Олександрівна, кандидат
філологічних наук, доцент.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів:4	<i>Лекції:</i>	
	-	
Модулів:1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин:120	32	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1, 2	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	
Семестр:2, 3	<i>Семінарські заняття:</i>	
	-	
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3		
- самостійна робота: 9	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю:залік		
Мова навчання:німецька, українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	88	

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни:

Курс «Лінгвістичний аналіз німецького тексту» присвячений вивченню питань теорії та практики лінгвістичного аналізу тексту німецькомовних авторів. Курс «Лінгвістичний аналіз німецького тексту» покликаний сприяти формуванню у майбутніх фахівців, у першу чергу, комунікативної компетенції, крім того, в процесі вивчення матеріалу курсу, передбачається формування у студентів дискурсивної компетенції, а саме здатності використовувати адекватні стратегії в побудові й аналізі текстів, а також формування соціокультурної компетенції.

Мета курсу «Лінгвістичний аналіз німецького тексту» – формування комунікативних компетентностей на основі теоретичних знань та практичних навичок роботи з оригінальним текстом, зокрема, вміння осмислити і передати зміст художнього тексту як складної структурної єдності засобів вираження і розкриття сенсу, форми і змісту, вміння проникати в глибинну сутність художнього твору, знаходити в тексті об'єктивні причини і витоки його ідейно-естетичного, виховного, емоційного впливу на читача, розкривати у творі порядок з експліцитною, що лежить на поверхні, імпліцитну інформацію, що визначає його стильову, жанрову та мовну специфіку.

Передумови «Література Німеччини», «Теорія німецької мови», «Актуальні питання германської філології», «Сучасний німецький дискурс».

Міждисциплінарні зв'язки: «Аналітичне читання», «Особливості реферування різножанрових німецькомовних текстів».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Даний курс має професійно - педагогічну спрямованість. Формування аргументованої етичної та естетичної оцінки художнього твору, його філологічного тлумачення сприяє поглибленню філологічної підготовки студентів. Курс «Лінгвістичний аналіз німецького тексту» як раз і спрямований на формування у майбутнього фахівця з іноземних мов вміння проникати в глибинну сутність художнього твору, знаходити в тексті об'єктивні причини і витоки його ідейно-естетичного, виховного, емоційного впливу на читача, розкривати у творі всю ту різноманітну інформацію, яка закладена в ньому.

Після проходження даного курсу протягом семестру студенти повинні продемонструвати не тільки знання в області текстології (уявлення про текст як про матеріальну основу будь-якої інтерпретації, як про структурно-системному утворенні зі своїми категоріями і складовими), але і показати на практиці вище наведені навички та вміння, реалізовані у навчальній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знання основних напрямів розвитку філологічної науки, методів філологічних досліджень, основ мовознавчих наук; новітніх положень фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для засвоєння загальнопрофесійних дисциплін;

Уміння: Володіти формами і методами наукового пізнання, вміти аналізувати сучасні соціальні та етичні проблеми, наукові школи, напрямки, концепції, джерела гуманітарного знання; гнучко застосовувати набуті знання на основі міждисциплінарних зв'язків лінгвістичних дисциплін; володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та орієнтуватися на здобутки сучасної науки; володіти сукупністю знань про структуру мовної системи, вміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного опису;

Комунікація: Здійснювати на високому професійному рівні комунікативну адаптацію з урахуванням різноманітності культур та мультикультурності суспільства; широко застосовувати комунікативні навички відповідно до замовлення суспільства в сфері освіти.

Автономність та відповідальність: здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Самостійна робота	
1.	Лінгвістичний аналіз тексту, його завдання, методи, цілі. Основні поняття лінгвістичного аналізу тексту.	6		6				16	-	-	-	-	-	-
2	Об'єкт лінгвістичного аналізу тексту - художній твір. Горизонтальна (порівнева) структура тексту.	6		6				18	-	-	-	-	-	-
3	Вертикальна структура тексту: зміна типів оповідання. Образ автора, точка зору, перспектива оповідання.	8		8				18	-	-	-	-	-	-
4	Типи інформації художнього тексту, їх взаємодія, матеріальні	6		6				18	-	-	-	-	-	-

	сигнали їх передачі. Домінуюча лінія розвитку образу. Засоби її вираження.												
5	Сприйняття тексту і його аналіз. Особистий тезаурус реципієнта - читача (інтерпретатора)	6	6			18							
	Проміжний контроль					4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом:	32	32			88	-	-	-	-	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

ТЕМА 1. Лінгвістичний аналіз тексту, його завдання, методи, цілі. Основні поняття лінгвістичного аналізу тексту.

Створення і сприйняття тексту - комунікативний акт. Основні складові останнього - відправник, одержувач, власно повідомлення (текст).

Лінгвістичний аналіз німецького тексту як навчальна дисципліна та її місце у навчанні іноземної мови. Лінгвістичний аналіз як творча дисципліна та її використання у вивченні творчої лабораторії художника. Точка зору відправника мови.

Лінгвістичний аналіз тексту як загальногуманітарна дисципліна, яка вивчає особливості сприйняття тексту і забезпечує декодування всіх інформаційних пластів художнього твору.

Лінгвістичний аналіз тексту як лінгвістична дисципліна, у своїх посиланнях і висновках спирається на мовну матерію тексту.

Різниця методів аналізу тексту, обумовлене розходженням кінцевих цілей його інтерпретації. Методи кількісні та якісні . Вітчизняна школа інтерпретації тексту.

ТЕМА 2. Об'єкт лінгвістичного аналізу тексту - художній твір. Горизонтальна (порівнева) структура тексту.

2.1. Твір словесного мистецтва - носій ідейно - смислової і емоційно - естетичної інформації, цілісна, завершена художня структура.

Системна взаємозалежність і взаємозумовленість елементів усіх рівнів художнього цілого - ідейно - тематичного, композиційного, власне мовного.

Образність художнього тексту і способи її мовної реалізації . Поняття первинного і узагальненого образів. Поняття актуалізації (висування) - контекстуального придбання додаткової смислової або емоційної інформації будь-яким елементом висловлювання. Актуалізація і автоматизація мовних засобів у процесі побудови поетичного висловлювання. Потенційна виразність будь-якого елемента мови.

2.2. Виразні можливості лексики.

Зони частотності, стилістичне функціонування. Лінійні / нелінійні контексти. Зміни в семантичній структурі слова. Асоціативний характер контекстуальних нашарувань. Відображення авторської індивідуальності у складі лексики і частотність окремих його одиниць. Поняття авторського словника та констант індивідуального стилю. Оказіональні новоутворення. Функції зображуючої, уточнюючої та характерологічної художньої деталі у створенні підтексту твору. Ім'я власне і його семантичні перетворення в системі цілого тексту.

2.3. Виразні можливості синтаксису.

Довжина, структура, склад, комунікативний тип речень та їх актуалізація в художній мові. Безпосередній вплив довжини і структури речень на загальний стилістичний тон тексту. «Легка» і «важка» проза. Вплив семантичного наповнення. Інтонаційний контур

пропозиції та його вплив на статичність і динамічність. Ритм прози і його обумовленість синтаксичним малюнком висловлювання.

Абзац в ієрархії текстових одиниць, членування тексту.

ТЕМА 3. Вертикальна структура тексту: зміна типів оповідання. Образ автора, точка зору, перспектива оповідання.

3.1 . Композиційне членування тексту на типи оповідання.

Їх склад, історія розвитку, призначення. Авторська мова. Суто авторське мовлення та його композиційно-мовні форми - власне оповідання (повідомлення), опис, міркування (судження).

Точка зору автора і оповідача. Їх співвідношення і взаємодія. Поліфонія прози. Поняття перспективи оповідання. Оповідь та її типи. Усна та мемуарна оповіді. Односпрямована та різноспрямована репрезентація подій. Вираження різних точок зору у поліфонічному творі. Мова персонажа: зовнішня - діалог, його місце у творі; типи, особливості словника, синтаксису, засобів введення. Мовна характеристика персонажа. Засоби індивідуалізації його мови.

Внутрішня мова - самостійний тип викладання. Техніка «потoku свідомості» Основний тип внутрішньої мови - внутрішній монолог. Потік свідомості - крайній прояв внутрішньої мови. Мовні особливості внутрішньої мови. Логічна організація непроголошеного висловлювання. Його місце і функції в сучасній художній літературі. Портрет як один з основних засобів індивідуалізації персонажу.

Невласне - пряма мова - сплав точок зору і ідіолектів автора і персонажа. Засоби виявлення сигналів кожного.

3.2 . Співвідношення типів викладу у творі.

Прояв авторської індивідуальності в їх використанні. Вплив норми, літературного напряму, жанру, композиційно-сюжетних особливостей.

Роль і значення авторського вибору на всіх рівнях створення твору. Відображення авторського світосприйняття на всіх етапах вибору. Образ автора і його реалізація в тексті. Важливість правильного прочитання твору і визначення авторської позиції, що організує єдність і цілісність тексту. Образ автора – основа створення тексту.

ТЕМА 4. Типи інформації художнього тексту, їх взаємодія, матеріальні сигнали їх передачі. Домінуюча лінія розвитку образу. Засоби її вираження.

Змістовно - фактуальна інформація художнього тексту - його лінійний розвиток.

Композиційно - сюжетне членування на експозицію, зав'язку, розвиток теми, кульмінацію, розв'язку, епілог. Співвідношення їх лінійної і хронологічної послідовності. Основні категорії художнього тексту: членованість, зв'язаність проспекція й ретроспекція, антропоцентричність, локально-темпоральна віднесеність, системність, концептуальність, цілісність, модальність. Механізми досягнення зв'язаності тексту.

Змістовно - підтекстна інформація.

Експліцитний і імпліцитний засоби викладання. Типологія художньої деталі. Художня деталь як ознака індивідуального авторського стилю. Функції зображуючої, уточнюючої та характерологічної художньої деталі у створенні підтексту твору. Художня деталь-символ. Поняття сильної позиції у художньому творі. Основні типи і способи організації підтексту. Імплікація передування і одночасності.

Змістовно - концептуальна інформація - ідея твору. Її матеріальна реалізація в тексті. Функції заголовка.

Взаємодія всіх типів інформації в розвитку художнього образу. Наявність і способи вираження домінуючою риси у формуванні образу.

Повтор . Контраст. Конвергенція.

ТЕМА 5. Сприйняття тексту і його інтерпретація. Особистий тезаурус реципієнта - читача (інтерпретатора)

Постійна і нерозривна єдність засобів вираження і вираження сенсу, форми і змісту - умова життєздатності художнього твору. Системність всіх засобів вираження, що використовуються в межах тексту, їх взаємопов'язаність і взаємозумовленість.

Обов'язковість обліку всіх матеріальних сигналів, що реалізують його зміст, для адекватного аналізу.

Поняття особистого тезаурусу письменника і читача. Фактори, що обумовлюють відмінність повноти і глибини сприйняття одного твору різними читачами. Нагальна необхідність навчання вмінню вірно аналізувати текст.

Лінгвістичний аналіз тексту - виявлення закладених в тексті витоків ідейно - естетичного впливу художнього твору на читача.

Нагальна необхідність використання отриманих знань і вмінь у педагогічній діяльності випускників, при роботі з учнями над текстом, що має за кінцеву мету розвиток загальної культури читання всіх вікових груп.

5.2. Тематика практичних занять.

Тема 1: Теоретичні засади лінгвістичного аналізу тексту

Тема 2: Поняття тексту. Структура художнього літературного твору.

Тема 3: Структурно-семантична організація тексту

Тема 4: Образ автора як основа стилю художнього твору. Авторська лінія оповідання та можливості її мовної реалізації.

Тема 5: Створення образів героїв у художньому творі.

Тема 6: Засоби передачі мовлення. Особливості їх мовної організації та стилістичного функціонування.

Тема 7: Композиційно-мовленнєві форми оповідання в художньому тексті.

Тема 8. Типологія оповідача художнього тексту.

Тема 9: Лінгвістичний аналіз та інтерпретація художніх текстів

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	20	конспект, усна (письмова) відповідь на практичному занятті; переклад тексту та його аналіз.
	Підготовка до проміжного контролю	4	Модульна контрольна робота
2.	Робота з автентичним текстом художнього твору: - підготовка бібліографічної довідки про автора твору; - визначення жанру твору та його загальна характеристика; - архітектоніка тексту та його структурний аналіз; - мета, предмет, перспектива тексту; - лінгвостилістичний аналіз тексту (за схемою); - інтерпретація художнього твору.	8 7 7 8 10 10	доповіді, есе есе, виконані завдання структурний аналіз тексту виконані завдання лінгвостилістичний аналіз тексту інтерпретація тексту
3.	Опрацювання наукової літератури з тематики курсу.	14	доповідь, дискусія, презентація.
	Разом	88	

Перелік текстів для здійснення лінгвостилістичного аналізу та інтерпретації:

1. H.Böll „Anekdote zur Senkung der Arbeitsmoral“
2. W. Borchert „Die Krähen fliegen abends nach Hause“
3. F. Kafka „Heimkehr“
4. E.M.Remarque. „Im Westen nichts Neues“ (Auszug).
5. U.Plenzdorf. „Die neuen Leiden des jungen W.“ (2)
6. H. Hesse „Aus Kinderzeiten“ (Auszug).
7. Th. Fontane „Kahnfahrt durch den Spreewald“
8. Ch. Wolf „Der geteilte Himmel“
9. Peter Bichsel „Die Tochter“
10. M. Mai „Eine schöne Geschichte“
11. T. Mann „Tristan (1)“ (Auszug).
12. T. Mann „Tonio Kröger“ (Auszug).
13. W. Borchert „Das Brot“
14. S. Lenz „Die Nacht im Hotel“
15. E. Kreuder „Luigi und der grüne Seesack“
16. B. Brecht „Wenn die Menschen Haifische wären“
17. K. Kusenberg „Mal was anderes“
18. W. Borchert „Die drei dunklen Könige“
19. H.Hesse „Märchen vom Korbstuhl“
20. W. Kauer „Der Fischer“
21. P. Sichrovsky „Ein Vater, 36“
22. J. Moosdorf „Die Freundinnen“
23. Alfred Andersch „Die Rote“ (Auszug).
24. T. Mann „Tristan (2)“ (Auszug).
25. R. Kunze „Fünfzehn“

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю: усне опитування на семінарських заняттях, індивідуальне опитування, само- та взаємоконтроль.*
- 6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота.*
- 6.3. *Форми підсумкового контролю: залік.*

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість підготовки звітної інформації та її презентації.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два питання: теоретичне та практичне, відповіді на які дають можливість оцінити рівень володіння теоретичним матеріалом та ступінь засвоєння практичних навичок лінгвістичного аналізу тексту німецького художнього твору.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. Проаналізуйте сучасні підходи науковців щодо аналізу змістової, смислової сторони літературного твору на різних його структурних рівнях через співвіднесення з цілістю вищого порядку.
2. Здійсніть лінгвістичний аналіз уривка роману У. Пленцдорфа «Die neuen Leiden des jungen W.»

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки.

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.
----------------	--

8.3. *Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.*

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.4. *Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.*

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1 Основна література:

- 10.1.1. А.И. Домашнев, И.П. Шишкина, Е.А. Гончарова: «Интерпретация художественного текста»- Москва. Просвещение 1989.
- 10.1.2. С.М. Іваненко, А.К. Карпусь: «Linguostilistische Textinterpretation».-Київ. КНЛУ 1998.
- 10.1.3. С.М. Іваненко, А.К. Карпусь: «Linguostilistische Textinterpretation» Lehrerheft - Киев. Видавничий центр КНЛУ 2003.
- 10.1.4. S.Iwanenko Textmodelle und die Textkategorie „Ton“.
- 10.1.5. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М. : Наука 1981- 139 с.
- 10.1.6. Донченко Т. К. Лінгвістичний аналіз тексту під час підготовки до переказу у 5-9 класах. К. : “ Форум” , 2002.
- 10.1.7. Ковалик І. І. , Мацько Л. І. , Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту . Київ , 1994 – 119 с.
- 10.1.8. Лосева Л.М. Как строится текст. М.: Просвещение, 1980, С.23-57.

10.2. Додаткова література:

- 10.2.1 Eberhard Hermes: “Analyse und Interpretation erzählender Prosa“ - Klett Verlag 1995.
- 10.2.2. И.П. Шишкина, О.А. Смолян: «Аналитическое чтение».- Ленинград. Просвещение 1980.
- 10.2.3. Л.А. Григорьева, И.Я. Харитоновна: «Пособие по аналитическому чтению».- Киев «Вища школа»1980.
- 10.2.4. Heinrich Pleticha und Hans Peter Thiel: „Von Wort zu Wort“.- Cornelsen Verlag. Berlin 1996.
- 10.2.5. Aloys Beuers und Sigrid Schneider: „Moderne Literatur verstehen“.- Max Hueberg Verlag 1994.
- 10.2.6. Н.Л. Гильченко: «Аналитическое чтение».- Санкт-Петербург. Издательство Союз 2000.
- 10.2.7. Виноградов В.В. О языке художественной литературы. М.: Гослитиздат, 1959, С. 169, 177.
- 14.2.8. Мацько Л. І. , Сидоренко О. М. , Мацько О. І. Стилїстика української мови . Київ , “Либідь “, 2001.
- 10.2.9. Москальская О.И. Грамматика текста. – М.: Высш.шк., 1981. – 183 с.
- 10.2.10. Організація тексту (граматика і стилїстика). К.: Наук. Думка, 1979. – 102 с.